

ток верстатобудування до початку ХХ століття» (Б.В.Патітій), «Історичний екскурс розвитку енергетики» (Ю.М.Єрмоленко), «Розвиток програмування в Україні в світовому контексті» (А.Попенко), «Історичний екскурс розвитку мікроелектроніки» (К.Димнич), «Еволюція структури управління галуззю сільськогосподарського машинобудування впродовж 1980-х років» (І.О.Анненков), «Деякі аспекти інженерної діяльності Де-Волана» (О.Пекшеєв), «Внесок академіка Супруненка в розвиток залізничної справи» (А.В.Власенко), «Короткий нарис створення та розвитку експериментального інституту шляхів сполучення» (Г.П.Бережняк), «Історичний огляд першого етапу розвитку міської залізниці» (Т.Король), «Історія діяльності Першого дорадчого з'їзду служби тяги та рухомого складу» (Є.Мамонтов), «В.В.Повороженко — видатний вчений в галузі експлуатації залізниць» (М.Фомін).

Окремо слід відзначити доповіді, присвячені найбільш загальним питанням історії, філософії та методології науки: «Переплетення науки і техніки, поєднання досвіду і новітніх технологій задля прогресу світової науки (на прикладі історії НТУ

«ХПІ»)» (М.В. Гутник), «Міжнародне наукове співробітництво ХПІ у 50—80-ті роки ХХ ст.» (В.А. Садковська), «Міждисциплінарність сучасного історичного знання (на прикладі досліджень засобів масової інформації): дилема відбору історіографічних фактів» (В.В. Афанасьєва).

По закінченні роботи конференції слово взяв канд. біол. наук, пров. наук. співроб. Інституту історії природознавства і техніки РАН Р.О.Фандо, який висловив свої позитивні враження від проведеної конференції і наголосив на необхідності тісного співробітництва й обміну досвідом українських та російських молодих дослідників історії, науки, техніки і освіти.

Закриваючи конференцію, А.С.Литвинко закликала молодих колег й надалі зберігати продемонстровані ними на конференції натхнення і захоплення науковою працею, а також ще раз зупинилась на широких можливостях, створених для професійного зростання молодих вчених—істориків науки і техніки у відділі історії науки і техніки ЦДПІН НАН України, який традиційно вже понад два десятиліття об'єднує історико-наукове співтовариство.

А.С.Литвинко, канд. фіз.-мат. наук

О.О.Пилипчук, канд. іст. наук

VI Молодіжна науково-практична конференція «Історія науки, техніки та освіти»

13 травня 2008 року відбулася традиційна щорічна VI молодіжна науково-практична конференція «Історія науки, техніки та освіти», присвячена 110-річчю Київського політехнічного інституту.

Організаторами конференції виступили кафедра загальної та теоретичної фізики НТУУ «КПІ» і відділ історії науки і техніки Центру досліджень науково-технічного потенціалу та історії науки ім. Г.М.Доброва НАН України.

У конференції приймали участь студенти КПІ, які навчаються на першому та п'ятому курсах фізико-математичного та зв'язного факультетів, факультетів

електроніки, інформатики та обчислювальної техніки.

Конференція проходила в конференц-залі Науково-технічної бібліотеки НТУУ «КПІ». З привітаннями та побажаннями плідної роботи учасникам конференції виступив декан фізико-математичного факультету, доктор технічних наук, професор В.В.Ванін, який наголосив на необхідності підвищення якості фундаментальної освіти в технічному університеті, чому сприяє вивчення історії науки і техніки.

Завідувач кафедри загальної та теоретичної фізики КПІ, академік НАН України В.М.Локтев підкреслив вирішальне зна-

чення фізики для розвитку сучасного суспільства, акцентував увагу на необхідності всебічної популяризації наукових досягнень, а також повідомив присутніх про відкриття 14 травня Другого всеукраїнського фестивалю науки.

Заступник директора Науково-технічної бібліотеки НТУУ «КПІ» ім.Г.І.Денисенка В.М.Волинець розповіла про сучасні можливості бібліотеки — створення електронного каталогу та доступ до мережі Інтернет у читальних залах.

Доктор технічних наук, професор кафедри конструювання ФЕЛ Ю.М.Калніболотський звернув увагу студентської молоді на наукові та технічні досягнення, які визначають розвиток сучасного високотехнологічного суспільства.

Доктор фізико-математичних наук, провідний науковий співробітник Інституту фізики НАН України В.А.Шендеровський зосередив увагу учасників конференції на необхідності вивчення наукової спадщини українських вчених та зробив доповідь, присвячену висвітленню ряду визначних постатей науки в Україні. Він також ознайомив учасників конференції з історико-науковим виданням «Нехай не гасне світ науки».

Доктор фізико-математичних наук, професор кафедри загальної та теоретичної фізики НТУУ «КПІ» В.П.Олійник розкрив сучасні тенденції розвитку фізичної науки. Він також з приємністю констатував, що в КПІ приділяється значна увага історії фізики, а деякі кращі студенти навчаються в аспірантурі академічної установи — ЦДПІН НАН України — та захищають дисертації з історії науки.

Старший науковий співробітник відділу історії науки і техніки Центру досліджень науково-технічного потенціалу та історії науки ім. Г.М.Доброва НАН України А.С.Литвинко нагадала, що цього року Національна академія наук України святкуватиме свій 90-річний ювілей, та зупинилась на основних етапах її розвитку. А.С.Литвинко також відзначила актуальність історії науки для формування світогляду науковця та розповіла про широкі можливості для молодих вчених у проведенні історико-наукових досліджень в Академії наук.

Цікаві доповіді зробили доктор фізико-математичних наук, професор кафедри загальної та теоретичної фізики А.О.Снарський «Елементи детермінованого хаосу в інформаційних потоках WEB-контенту» та доцент кафедри Ю.Г.Терентьєва «Теплова машина Стерлінга: вчора, сьогодні, завтра».

Доцент кафедри загальної та теоретичної фізики КПІ Л.П.Пономаренко, окреслюючи основні напрями роботи конференції, повідомила, що до конференції видано збірку «До 110-річчя Київського політехнічного інституту: Матеріали I — VI щорічних молодіжних науково-практичних конференцій «Історія розвитку науки, техніки та освіти» (НТУУ «КПІ», 2002 — 2008)», в яку увійшли найкращі доповіді учасників.

Питання, які обговорювались на конференції, були присвячені висвітленню історії розвитку фундаментальних ідей та теорій природознавства, усвідомленню історичних аспектів розвитку фізико-математичних та технічних наук в Україні в світовому контексті, розкриттю ролі академічних інститутів України як осередків формування нових наукових напрямів, з'ясуванню особливостей розвитку технічної освіти, розкриттю феномену наукової школи та ролі особистості в науці. Програма конференції містила 40 доповідей, які охоплювали як загальні, так і конкретні питання розвитку фізичних та технічних наук. Так, студенти ФМФ висвітлили становлення фізичних досліджень в КПІ та підкреслили, що кафедра фізики інституту була створена професором Г.Г. де Метцем у відповідності до кафедр фізики провідних європейських інститутів того часу (І.Бондар, А.Гаряєва, О.Керіта). Емоційно та широко про історію факультету електроніки та кафедру звукотехніки розповідали студенти першого курсу Д.Руденко та В.Охріменко. Грунтовну доповідь про історію зварювального факультету та кафедри електрозварювальних установок зробила К.Савинкова. Низка доповідей була присвячена становленню академічної науки України, зокрема ядерних досліджень, фізики магнетизму, фізики та техніки низьких температур (А.Ярмульська, А.Отченко, А.Трощинкова). Про наукові здобутки світового рівня в галузі фізики та

техніки напівпровідників нашого співвітчизника академіка В.Є.Лашкарьова студентки факультету електроніки А.Набівач та О.Савчук підготували доповідь-презентацію. Дуже сподобалась доповідь-презентація «Відкриття надпровідності: віхи історії», запропонована Є.Петровим. У контексті світової науки було показано внесок видатних фізиків ХХ ст. Л.Д.Ландау та Л.В.Шубнікова в теоретичні та експериментальні дослідження надпровідності, виконані в 30-х роках минулого століття в Українському фізико-технічному інституті.

Багато цікавої, корисної та дискусійної інформації почули учасники конференції в доповідях, які стосувалися сучасних інформаційних технологій — історії виникнення та розвитку Інтернету (Т.Стаховська, Д.Шрам), бездротового способу передачі

даних (О.Лопатнюк, О.Платоненко), супутникових систем навігації (К.Сидоренко, А.Єгоренков), сучасних форматів звукозапису (Р.Охріменко, Б.Мусаєлян, Г.Шеф) та ін.

Підсумки роботи конференції узагальнила доцент кафедри загальної та теоретичної фізики КПІ Л.П.Пономаренко. Вона зазначила, що історія науки не залежить від зміни історичних умов, тому дозволяє на базі фахової дисципліни сформуванню цілісного світогляду майбутнього спеціаліста. Саме включення історико-наукових курсів в учбовий процес та проведення науково-практичних конференцій із зазначеної проблематики є одним із найбільш дієвих шляхів вирішення комплексної проблеми посилення інтересу до вивчення циклу фундаментальних наук та підвищення якості вищої технічної освіти.

*А.С.Литвинко, канд. фіз.-мат. наук
Л.П.Пономаренко, канд. фіз.-мат. наук*